

JORDI PLAN

Les prejubilacions permeten cobrar l'atur i una indemnització de l'empresa. Són el pas previ a la jubilació anticipada, als 61 anys.

Deixar la feina a la cinquantena

El setembre del 2004, el ministre de Treball i Afers Socials, Jesús Caldera, assegurava que les prejubilacions eren un "malbaratament", i que el seu executiu "no donaria ni un euro de diner públic perquè les empreses amb recursos suficients es dediquin a prejubilar els seus treballadors". Cada any s'incorporen al calaix de prejubilacions uns 50.000 treballadors provinents d'empreses que han presentat expedients de regulació d'ocupació (ERO), o que ofereixen als seus empleats que han passat la cinquantena però que no han arribat als seixanta deixar el seu lloc a algú més jove, que naturalment no cobrarà el mateix, a canvi d'una indemnització. En la darrera dècada, 300.000 treballadors han rebut les prestacions econòmiques de la prejubilació. El prejubilat, però, no té dret a percebre una pensió fins que no arribi als seixanta

Quants diners costen a la Seguretat Social les prejubilacions? Ningú no ho sap, només hi ha estimacions. Aquesta mesura no està reconeguda per llei, però amb la crisi generalitzada de la transició i la reconversió industrial, va ser acceptada per la societat amb normalitat. En els darrers deu anys, 300.000 treballadors han passat a ser prejubilats a l'estat espanyol.

o seixanta-un anys, sinó la prestació d'atur o un subsidi, que li permet continuar cotitzant a la Seguretat Social. Quan aquesta persona ja es pot acollir a la jubilació anticipada, a partir dels seixanta, passa a ser pensionista del sistema de Seguretat Social i rep una

pensió que es correspon amb els anys que ha cotitzat, però amb una penalització del 8% per cada any que li falta per arribar als 65 anys. Depenent del seu historial laboral i de les condicions que li ofereix l'empresa que el prejubila, el treballador en pot sortir

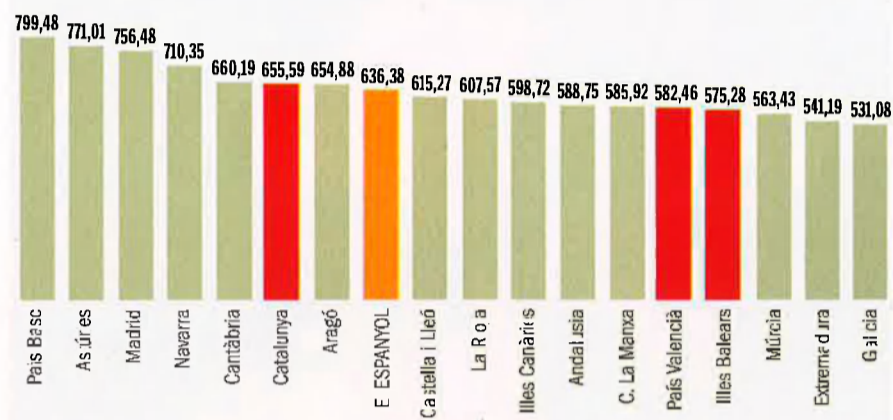
més o menys beneficiat. Per contra, la caixa de la Seguretat Social sempre en surt perjudicada, ja que una part de la retribució del treballador prejubilat va al seu càrrec, amb independència que l'empresa hagi reduït plantilla per motius reals de crisi o per pura estratègia d'estalvi de costos de producció. En aquest darrer sac hi ha casos que van aixecar molta polseguera fa uns anys, com Telefónica, Repsol i Tabacalera.

La llei no en diu res. A diferència de la jubilació i la jubilació anticipada, la prejubilació no està regulada en l'ordenament jurídic espanyol. Posada en circulació a final dels setanta, com a mesura excepcional en empreses que van viure la reconversió industrial, avui molts experts consideren que s'ha pervertit la raó de ser de la prejubilació, i que ha passat a ser una eina més per a les grans empreses que volen engrèixar el seu compte de resultats. Fernando Balcells, professor de Teoria Econòmica de la UB, expert en economia del treball i negociacions col·lectives, lamenta que "amb el pas del temps, les jubilacions anticipades i les prejubilacions s'hagin convertit en la clau per mantenir els beneficis empresarials en una amenaça contínua, potser xantatge, de fuga globalitzadora". A parer d'aquest expert, "implícitament s'aposta per un sistema que fomenti que les empreses tinguin beneficis o no es deslocalitzin, però que aboca sobre el sistema de cotitzacions els ajustos empresarials privats pràcticament sense control". Balcells critica la manca de transparència en els comptes de la Seguretat Social referits al capítol de prejubilacions, i denuncia que "és impossible saber quina partida dels diners recaptats per la Seguretat Social a través de les cotitzacions dels treballadors en actiu va a parar a sufragar els plans estratègics d'X empresa".

El sistema de pensions espanyol es basa en la solidaritat, de manera que els treballadors que ara estan en actiu paguen les pensions dels ja jubilats, i a la vegada, els treballadors que es vagin incorporant al sistema de cotitzacions es faran càrrec de la pensió de la generació precedent. La conseqüència d'aquesta base de solidaritat és que quan es tracta de prejubilacions col·lectives en grans empreses, "els que

Import de les pensions mitjanes mensuals

Any 2006. Total dels règims de la Seguretat Social.

Font: Revista d'economia catalana i de sector públic, número 85

Abans solidaritat, ara abús empresarial

La jubilació anticipada i les mesures de prejubilació són una herència de l'època de crisi econòmica generalitzada de la transició i de la reconversió industrial que es va viure a l'estat espanyol entre el 1978 i el 1986. Com explica el professor de Teoria Econòmica de la UB Fernando Balcells, "en aquell període, el ritme de destrucció dels llocs de treball era tan elevat, entès en el context del moment i sense precedents, que els negociadors miraven de mantenir l'activitat dels centres de treball a qualsevol preu", i és per això que, en línia amb aquesta estratègia, una mesura correcta consistia a "indicar prioritats entre els que havien d'abandonar el treball per assegurar-ne la continuïtat: baixes voluntàries, jubilacions anticipades, etc. El context exigia l'esforç i solidaritat de tots, de manera que els que es quedaven, ajudaven els 'expulsats' del mercat amb les aportacions a la Seguretat Social. Es considerava un preu just i solidari".

estem cotitzant estem pagant, sense haver participat en la decisió, uns senyors que potser justificadament o no, estan a

l'atur i que no fan res per tornar al mercat de treball", assegura Balcells, que posa l'exemple de grans companyies com Fecsa, on els treballadors que es van acollir a la prejubilació "cada mes cobren la seva indemnització i el que els pertoca per desocupació, mentre que aquesta empresa, que no viu cap crisi, passa a la resta de cotitzants part de la càrrega econòmica que significa retallar plantilla".

Prejubilació en positiu. No sempre, però, una prejubilació té connotacions negatives o d'abús empresarial. Quan es tracta d'una situació de crisi real en una empresa, que presenta un expedient de regulació d'ocupació, existeix una normativa específica que sí que estableix els controls pertinents. En aquests casos, s'entén que la prejubilació és una sortida honrosa a la situació laboral d'un treballador.

Sigui com sigui, aquest expert llança un advertiment de futur davant del que considera "passivitat": "ara ningú no es considera perjudicat per aquestes mesures, però la remuneració per atur, que no té res a veure amb les indemnitzacions de l'empresa, ve de la Seguretat Social, que no és un pou sense fons. Quan arribi una crisi, tot plegat es posarà en qüestió, perquè el sistema no podrà assumir que les empreses s'apunten al carro massivament. I és previsible que en un moment o altre arribi aquesta crisi".

Gemma Aguilera